

Nr.459/3.07.2025

Către Departamentul pentru Situații de Urgență

În atenția dlui Raed Arafat, Secretar de Stat

Domnule secretar de stat,

Vă mulțumim pentru oportunitatea de a participa la Exercițiul Seism 25. Realmente pentru noi a fost util și sperăm din tot sufletul că prezența noastră în exercițiu a fost de asemenea, utilă.

Conștientizăm că a fost un efort fantastic al DSU pentru a organiza acest exercițiu și apreciem foarte mult mobilizarea excepțională.

După desfășurarea exercițiului, nelămuriri pe care le-am avut inițial, le-am clarificat și situații care păreau fără explicație pentru noi, s-au clarificat. E clar că fiind prima dată în situația aceasta era firesc să nu înțelegem unele aspecte.

După exercițiu am rămas cu mulțumirea de a fi făcut echipă foarte bună cu angajații DSU și IGSU care au lucrat în celula societate civilă, de a ne fi putut exprima opiniile și de a fi fost ascultate și de asemenea, am conștientizat că avem mult de lucru și trebuie să insistăm către ONG-urile membre ale federației noastre să prevină, să informeze, să procedeze răspunsul pe care ar trebui să-l aibă în caz de seism.

Am făcut un succint raport al activității noastre în cadrul exercițiului și o sumă de recomandări, care să sperăm să deschidă linii de colaborare în continuare cu instituția pe care o conduceți.

Cu stimă,

Mihaela Steliana Munteanu, director de comunicare și advocacy FONSS

A. IMPLICAREA FONSS- FEDERAȚIEI ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE PENTRU SERVICII SOCIALE ÎN EXERCIȚIUL SEISM 25

Federația noastră, care are 46 de membri, organizații furnizoare de servicii sociale la nivel național a realizat pentru Seism 25 un scenariu care includea:

- participarea unui reprezentant în CNCCI- celula societate civilă,
- activarea organizațiilor din capitală și a unui partener din Iași la fața locului, pentru suport și
- activarea prin Centrul de Urgențe Sociale FONSS a organizațiilor membre din țară și a doi parteneri, cu resurse ce pot fi direcționate spre zona cea mai afectată.

Dacă din cadrul exercițiului ar fi rezultat necesitatea direcționării de resurse și spre alte zone afectate, criteriul proximității față de zona afectată era prioritar.

Scenariului național Seism 25 i-am adăugat și două exerciții de reacție la cutremur pentru două centre sociale din Voluntari - Ilfov (centru rezidențial pentru persoane cu dizabilități grave) și București (centru de terapie cu 17 cabinete de terapie pentru copii cu autism în aceeași clădire, funcționale concomitent).

Prin aceste exerciții proprii, am început un amplu șantier de realizare a formării personalului și unde e posibil a beneficiarilor și de realizare a procedurilor personalizate pentru fiecare centru/organizație FONSS care lucrează direct cu grupuri maxim vulnerabile.

Singura schimbare de scenariu a venit din formularea de către ISU Iași a solicitării la FONSS să meargă în CJCCI Iași pentru suport, solicitare la care am răspuns.

➤ **București:**

6 ONG membre ale federației și una parteneră s-au activat pentru a oferi ajutor populației și a se coordona cu autoritățile implicate în intervenție.

Este vorba de: Fundația World Vision România, Asociația Four Change, Asociația Help Autism, Asociația "Sprijinirea Integrării Sociale", Organizația Suedeză pentru Ajutor Umanitar Individual- SOIR și Asociația Parentis.

Acestea au pus la dispoziție:

- consilieri asistenți sociali și psihologi - 10 persoane
- friendly space (Child Friendly Space, pentru 20 - 25 de copii sinistrati) - 5 persoane
- observatori exerciții simulate - 9 persoane
- coordonator delegat în CNCCI - 1 persoană

Li s-a adăugat Asociația Carusel, care este tot membru FONSS, dar ca partener DSU, ea are o implicare independentă: ridicarea și managerierea unei tabere de sinistrați și bucătărie mobilă.

- **La tabăra Otopeni, Fundația World Vision a făcut un exercițiu de asistență în "Child friendly space" pentru 7 copii găsiți fără însoțitori, în preajma unei școli care s-a dărâmat.**

➤ **Exercițiu de reacție la cutremur la un centru rezidențial pentru persoane cu dizabilități grave, situat în comuna Voluntari, Ilfov – organizația SOIR.**

Scenariul a fost: cutremur de 7.3 grade, de 1 minut. După cutremurul care nu are impact major asupra centrului, beneficiarii sunt evacuați.

La momentul cutremurului erau prezenți în acest centru 39 de oameni: 13 angajați, 22 de beneficiari și 4 vizitatori.

Beneficiarii – persoane cu dizabilități grave, sunt în următoarea stare:

- 8 beneficiari înțeleg, comunică și se pot autoevacua singuri
- 9 nu pot comunica, (doar reacționează la comenzi). În principiu daca sunt ghidați pot fi evacuați pe picioarele lor.
- 5 sunt total dependenți (1 nevăzător nonverbal + 4 în scaun rulant).

➤ **Exercițiu de reacție la cutremur la un centru de terapie pentru persoane cu TSA (autism) grave situat în București, sector 3- organizația Help Autism.**

Scenariul a fost: cutremur de 7.3 grade, de 1 minut. După cutremurul care nu are impact major asupra centrului se va încerca evacuarea spațiului.

La momentul cutremurului în acest centru erau 51 de persoane, 17 copii cu autism, 17 terapeuți, personal de coordonare, vizitatori și părinți.

Pentru aceste organizații am avut o echipa de 5 observatori care au făcut o evaluare a gradului de pregătire a organizației la cutremur și au observat reacția în caz de simulare a unui cutremur.

În echipa de evaluare am avut și 2 psihologi care au intervenit pentru echilibrarea emoțională a unei mame și a doi beneficiari.

➤ **Iași**

Executivul FONSS din Iași a reușit:

- **Prezența în CCJI Iași** -pentru a oferi suport, în urma impactului seismului în acest județ- **2 persoane**
- **Activarea Centrului de Urgențe Sociale FONSS** pentru suport de la distanță, din partea membrilor federației aflați în județe mai puțin afectate de seism.
- **Activarea call center pentru români:** tel + 40 793 474 213 pentru ajutor psihosocial pentru victime sau aparținători și dacă se dorește oferirea de ajutor ca psiholog/asistent social sau preot.
- **Activarea call center pentru ucraineni:** tel +40 735 190 318 pentru ajutor psihosocial pentru victime sau aparținător.

➤ **Asistență pentru București de la distanță, prin Centrul de Urgențe FONSS.**

- **asistență psihosocială online**
 - **65 de asistenți sociali/psihologi** au fost gata să ofere prim ajutor psihologic, evaluare socială de urgență (inclusiv pentru persoane cu diverse tipuri de dizabilități, victime, vârstnici și copii).
- **suport medical/paramedical**
 - **asistență paramedicală și medicală - 19 medici și 10 de paramedici și 16 persoane** care au finalizat pregătirea pe prim ajutor și dezastre.
 - **228 de angajați și voluntari** au fost gata să lucreze în centre de colectare de bunuri în Iași, Suceava, Tg Mureș, Bârlad și Bacău pe care organizațiile din FONSS și partenerii le pot înființa pentru primirea de donații.
- **donații**
 - **3 spații de depozitare de donații** ne-au fost puse la dispoziție
 - **2 camioane de transport donații** pot fi alocate de organizațiile FONSS din resurse proprii
 - **1 microbuz adaptat** pentru persoane cu dizabilități locomotorii,
 - **5 șoferi profesioniști**
- **cazare de urgență - 241 locuri în total**
 - **150 de locuri** la Centrul de asistență umanitară și socială Nicolina Iași
 - **50 de locuri** într-un cort, la Podu Iloaiei Iași
 - **15 locuri** la Strunga Iași
 - **10 locuri** pentru vârstnici la Bârlad
 - **30 copii** (timp scurt) în tabără
- **altele**
 - **Un centru de igienizare (mașini de spălat)**
 - **un container cu duș**

B. Opinii și recomandări cu privire la Exercițiul Seism 25

La nivelul CNCCI reprezentantul nostru a avut inițial ceva dificultăți în a intui modul de colaborare cel mai potrivit dintre societatea civilă și DSU/IGSU, în acest context.

În prima zi am simțit o stare de tensiune la nivelul echipelor CNCCI și o ușoară dezagregare, ceea ce a dus la neluarea unor decizii comune între celulele CNCCI.

Fiind în premieră la CNCCI mi-a fost destul de dificil să mă orientez în prima zi în ceea ce aș avea de făcut în CNCCI și cum aș putea să mă implic în luarea deciziilor în care ar fi utilă experiența mea, după care am găsit soluțiile de implicare și m-am integrat în echipa cu IGSU-DSU.

➤ **Recomandarea 1: Organizarea/funcționarea CNCCI în raport cu societatea civilă**

1.1. Orice reprezentant al ONG-urilor care ar fi cooptat în CNCCI trebuie să primească un set de informații despre:

- **Funcționarea CNCCI și procedura de luare a deciziilor. Rolul celulelor și componența lor. Rolul CMBCI și aria de competență și relația CNCCI- CMBCI/ CJCCI.**
- **Poziția și limitele competențelor reprezentantului ONG în CNCCI.**
- **Modul în care se va ține legătura cu societatea civilă**
- **Planul de intervenție, astfel încât acesta să poată căuta soluția pentru a oferi ajutor, atunci când se poate anticipa ce pas se va face.**

Inițial ne-a lipsit imaginea de ansamblu, inclusiv cea din județe, datele generale fiind insuficiente, deoarece focalizarea a fost pe zona maxim afectată. Ulterior imaginea s-a completat din solicitarea de informații sau din participarea la ședințe, care a fost extrem de utilă pentru înțelegerea situației

De-a lungul exercițiului, am înțeles că pentru asigurarea unui suport constant în CNCCI din partea societății civile se impune organizarea unor ture și un sistem de raportare de la o tură la alta. Cei ce vin în CNCCI trebuie să fie persoane calme, analitice, cu dorința de a contribui/construi, care pun găsirea soluției pe primul plan, să aibă experiență în mai multe domenii, să cunoască multe ONG și resursele lor, să cunoască instituțiile publice și competențele lor, să știe cum să le acceseze pe toate și astfel să ajute la găsirea soluțiilor.

1.2. La fiecare ședință de progres ar fi util să existe o recapitulare rapidă a situației generale și problemelor în curs de soluționare/ sesizate, astfel încât toți din CNCCI să poată avea datele actualizate chiar dacă au ratat o ședință.

Necesitatea aceasta este și a celor care nu sunt din societatea civilă, dar din varii motive nu au putut participa la toate ședințele de progres.

1.3. Includerea în comitele de situații de urgență a reprezentării ONG-urilor și evitarea greșelii de a considera SN Crucea Roșie ca societate civilă. Există riscul de a se omite o conexiune importantă cu un segment al societății care poate ajuta foarte mult și care ar putea acționa independent, ceea ce ar putea duce la duplicare și necoordonare.

➤ **Recomandare 2: Organizarea taberelor ținând cont de persoanele cu nevoie speciale**

Una din contribuțiile FONSS a fost evaluarea taberei Romaero, după vizita realizată împreună cu reprezentantul Ministerului Sănătății- Gabriel Diaconu.

Am formulat observații privind situații care trebuie regândite în organizarea taberei de sinistrați pentru persoanele din grupuri maxim vulnerabile.

2.1. Ar fi util să existe măsuri pentru siguranța copiilor în general și a copiilor neînsoțiți în mod special.

- **împrejmuirea locului, vecinătățile, platforma - să fie sigure pentru copii,**

- **spațiul alocat copiilor neînsoțiți să le ofere maximă protecție până la venirea autorităților de protecție a copilului, inclusiv în raport cu ceilalți oameni afectați.**
- **este necesar un sistem de identificare (brățară) care să creeze legătura între copil, zona de cazare/pat, aparținător sau statut de neînsoțit,**
- **este necesară prevederea unui spațiu prietenos cu copiii, în care aceștia să se poată juca și să se simtă în siguranță.**
- **existența toaletelor pentru copii, identificate ca atare, în zone cu vizibilitate, astfel încât să se prevină orice posibilă agresiune sexuală,**
- **crearea unui spațiu pentru igienizarea bebelușilor, a unui stoc mic de scutece și mâncare pentru bebeluși, eventual a unui recipient de preparare a hranei sau un sistem alternativ, astfel încât să se evite contactul laptelui praf cu microbi, fiind astfel redus riscul de îmbolnăvire a bebelușilor.**

Astfel, în privința copiilor, am constatat că nu sunt măsuri pentru siguranța copiilor în general și a celor neînsoțiți în mod special, cazarea celor din urmă fiind făcută între adulți fără nicio măsură de supraveghere.

Atât la Romaero cât și la Otopeni, copiii neînsoțiți erau plasați în zona cea mai îndepărtată de ușă, probabil cu intenția de a-i securiza, omițându-se faptul că pentru a ieși de acolo trebuie să treacă printre mulți oameni (femei și bărbați) și că astfel s-ar putea rătați sau amesteca cu aceștia fără să se observe. E clar că într-o situație de urgență cazarea copiilor s-ar face în funcție de spațiu, dar o sumă de proceduri care să-i pună la adăpost este util să fie gândite și puse în practică.

2.2. Lucrul în comun- ISU/DSU- societate civilă la un set de recomandări (așezate în ordinea priorității) care în astfel de situații de urgență ar putea sprijini persoanele maxim vulnerabile din rândul celor cu dizabilități sau pacienți cronici, indiferent unde ar urma să fie cazați aceștia. Construirea unui spațiu pentru adăpostirea persoanelor cu nevoi speciale, care să țină cont de condiția deosebită a acestor persoane.

Măsurile pe care le recomandăm după vizitarea taberelor:

- **Înălțarea paturilor și depărtarea lor.**
- **Construirea taberei astfel încât să existe spații de afluire/defluire printre corturi, prin care să poată trece persoane cu dizabilități locomotorii sau vizuale atât ziua cât și noaptea.**
- **Existența toaletelor adaptate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, în zonă accesibilă fizic.**
- **Stabilirea unui punct în care adulții care poartă scutece să se poată igieniza.**
- **Prevederea unui stoc de aleze și scutece de adulți.**
- **Marcarea unei rute pentru nevăzători.**
- **Gândirea unei soluții de cazare pentru persoanele cu dizabilități mentale/boli psihice,**
- **Luarea de măsuri de continuare a tratamentului pentru diverse categorii de pacienți precum cei cu afecțiuni psihice, diabetici, dializați, alți cronici, oncologici, a căror viață depinde de continuarea tratamentului.**

În toate taberele ISU am sesizat că paturile sunt joase și foarte apropiate, iar persoanele cu dizabilități locomotorii nu se pot așeza și nici măcar nu pot ajunge la pat.

La Romaero, din amplasarea corturilor cu contragreutăți și sfori aflate la distanță de cort și care se întrepătrund cu sforile de la cortul vecin, reiese că deplasarea printre corturi era foarte dificilă dacă nu imposibilă ziua, pentru cei cu mobilitate redusă și noaptea pentru toată lumea.

Nu existau toalete adaptate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, nici o zonă de igienizare a adulților celor ce poartă scutece.

De asemenea, la întrebarea noastră dacă vin nevăzători și dacă vor fi cazați, am constatat că soluțiile gândite pentru aceștia (însoțirea de către un angajat ISU) sunt imposibil de aplicat.

Urmare a observațiilor noastre de la fața locului, s-a decis realizarea unei tabere separate pentru cei cu nevoi speciale. Soluția poate fi bună, dar în anumite situații poate nu e posibilă sau poate nu e oportună.

Deși aparent separarea celor cu dizabilități face sarcina autorităților mai ușoară, în realitate ar trebui să evităm o astfel de măsură din mai multe considerente:

- persoanele cu dizabilități pot fi membri ai unei familii și separarea lor să fie imposibilă,
- segregarea ar putea fi o traumă și în cazul resurselor restrânse sau incapacității de oferire de suport, ar putea inclusiv să ducă la decizii de abandonare a acestora. În comunitate, oamenii fără dizabilități ar putea oferi ajutor.

Am întrebat despre soluția gândită pentru persoanele cu dizabilități mentale/boli psihice. Din start a fost declinată capacitatea de suport față de acestea.

Respingerea ideii nu e o soluție. În situații de urgență, persoane funcționale dar cu o afecțiune psihică pot decompensa, cu tot felul de manifestări, iar cele cu o dizabilitate psihică nu vor putea fi abandonate. Prin urmare, aici este necesară o altă abordare care, de asemenea, trebuie să fie discutată cu specialiști.

De aceea considerăm că e absolut necesar să existe un set de recomandări (așezate în ordinea priorității) care în astfel de situații de urgență ar putea sprijini persoanele cu dizabilități și vârstnicii, indiferent unde ar urma să fie cazați aceștia.

Aceste reguli pot fi gândite împreună cu persoanele cu dizabilități și autoritățile, astfel încât cu costuri cât mai mici, să se obțină o îmbunătățire a asistenței.

Este necesară și luarea de măsuri de protecție pentru diverse categorii de pacienți precum cei cu afecțiuni psihice, diabetici, dializați, alți cronici, oncologici, care au nevoie de tratament și a căror viață depinde de continuarea tratamentului.

În situație de urgență, Ministerul Sănătății trebuie să vina cu soluții pentru anumite categorii de pacienți pentru continuarea tratamentului, cum ar fi cei psihiatrici, diabeticii și pacienții dializați (continuarea dializei).

În tabere trebuie avut în vedere faptul că anumite medicamente trebuie păstrate la rece pentru a nu se degrada.

În plus, într-o situație de urgență este posibilă pierderea documentelor, iar aceasta în situația pacienților psihiatrici este echivalentă cu imposibilitatea preluării tratamentului, deoarece persoanele fără document de identitate

(situație posibilă și probabilă în caz de dezastru) nu pot primi medicamente pentru tratament psihiatric nici dacă au rețetă.

2.3. Crearea unui sistem de identificare/ comunicare în tabără prin:

- brățări care să facă relația între om/pat/statut/aparținători,
- panou informativ cu reguli scrise în limbaj "ușor de citit, ușor de înțeles",
- marcate și pictograme explicite,
- sistem de înregistrare pentru cei fără documente/ procedură de identificare pentru cei fără documente,
- comunicare în limbaj adaptat,
- sistem de comunicare în tabără - audio, altfel, pentru anunțuri care să ajungă la toată lumea,
- panou cu persoane dispărute/găsite.

2.4. Crearea unei zone de spălat haine conectată la apă și canalizare, eventual asigurarea de detergent/săpun.

2.5. Crearea unui spațiu îngrădit pentru animalele salvate, hrană și apă pentru acestea.

- **Recomandarea 3: Includerea în astfel de exerciții a centrelor de persoane cu dizabilități/vârstnici și sprijinirea acestora să adopte cele mai potrivite măsuri de reacție în caz de dezastre.**

În cazul unui seism major, cu dărâmarea acestor centre situația va fi greu gestionabilă și de către autorități. Dacă e necesară mutarea acestor centre post seism, vor fi necesare proceduri clare.

- **Recomandarea 4: Este esențială harta persoanelor vulnerabile pentru ca nevăzătorii să fie scoși din case după un cutremur devastator, chiar dacă spațiul în care sunt nu a fost afectat de cutremur.**

De la nevăzători am aflat că în situația unui cutremur ei nu pot risca să iasă fără să fie scoși, pentru că nu știu care e configurația nouă a terenului.

Trebuie ajutați să poată părăsi locuința și persoanele cu mobilitate redusă și cele dependente sau vârstnice.

- **Recomandarea 5: Solicitarea prezenței Ministerului Muncii și agențiilor guvernamentale din social - ANPDPD, ANPDCA la toate exercițiile.**

Conform Hotărârii Guvernului nr. 29/2025, privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, ministerul are atribuții de protejare a persoanelor vulnerabile și de realizare de politici pentru protecția celor vulnerabili, indiferent de situație.

Nu este firesc să nu fie prezenți pentru a lua deciziile potrivite și a oferi experiența de pe social în situația unor dezastre, așa cum a fost la Seism 25.

În situații post seism dacă este necesară relocarea, ei ar trebui să ofere suportul decizional și asistența celor relocați. În plus, în toate centrele sociale ar trebui să asigure măsurile preventive și să le corecteze prin exerciții de reacție.

Planurile de urgență ar trebui revăzute și să conțină măsura relocării în servicii plasate în zone cu risc mai mic de seism.

- **Recomandarea 6: Activarea radioului public atât prin canalul național cât și prin canalele regionale (de multe ori au public diferit). Credibilitatea lui și aria de emisie sunt capitale de comunicare ce, pe lângă obligația legală, trebuie să ducă la utilizarea acestui mijloc de comunicare.**

6.1. Evaluarea imediat după seism a situației clădirii și transmiterea mesajelor de informare și liniștire a populației.

În exercițiul Seism 25 radioul public nu a fost cuprins. Știu că există un protocol dar de asemenea știu că el se oprește în biroul Președinte Director General al Radioului Public. În realitate nu este instruit personalul care se adresează de la microfon cu privire la mesajele de transmis, aceste mesaje nu au coborât în teritoriu către posturile regionale.

Trebuie verificat modul de comunicare în situații de urgență între canalul național și cele regionale, care au de cele mai multe ori public diferit.

6.2. Includerea radioului public în comitetele pentru situații de urgență la nivel național și județean.

Măsura îi va ține informați și alertți și pot genera campanii de informare, campanii de solidarizare.

- **Recomandarea 7: Identificarea punctelor de întâlnire pe structuri mai mari- cartiere sau zone din cartiere (depinde de dimensiunea cartierului), plasarea lor pe hartă și popularizarea/marcarea zonelor ca fiind cele în care familiile să se regăsească, cei răătăciți să se ducă, cei răniți să meargă.**

Cunoaștem faptul că teoretic, la fiecare instituție sunt puncte de întâlnire dar acestea sunt utile doar celor aflați în acel moment în instituție. Restul oamenilor trebuie să aibă repere.

Punctele de întâlnire la care ne referim noi, ar trebui să fie în comunitate, în locuri identificate ca îndeplinind o sumă de criterii de siguranță în caz de cutremur.

Inițiativa poate fi dezvoltată de DSU sau împreună cu FONSS/societatea civilă și Ordinul arhitecților (deja am discutat despre aceasta la exercițiu), cu o finanțare atrasă.

Pentru orice informații vă stăm la dispoziție la tel. 0740 513 864, persoana de contact: Mihaela Munteanu, email: comunicare@fonss.ro.